

ÅRSREGNSKAP

NOTEOVERSIKT

NOTE 1	SEGMENTINFORMASJON	39
NOTE 2	SALGSINNTÉKT FERDIGVARER FORDELT PÅ GEOGRAFISK OMRÅDE	39
NOTE 3	ANDRE DRIFTSINNTÉKTER	40
NOTE 4	VAREFORBRUK OG VAREBEHOLDNINGSENDRING	40
NOTE 5	INNkjØP AV RÅ KU- OG GEITEMELK FRA MELKEPRODUSENTENE	40
NOTE 6	PERSONALKOSTNADER OG ANTALL ÅRSVERK	40
NOTE 7	PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER	41
NOTE 8	NÆRSTÅENDE PARTER OG LEDENDE PERSONELL	43
NOTE 9	IMMATERIELLE EIENDELER OG GOODWILL	44
NOTE 10	VARIGE DRIFTSMIDLER	45
NOTE 11	HONORAR TIL REVISOR	46
NOTE 12	ANDRE DRIFTSKOSTNADER	46
NOTE 13	INNTÉKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAP	46
NOTE 14	INVESTERINGER I DATTERSELSKAP OG TILKNYTTETE SELSKAP	47
NOTE 15	NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER	48
NOTE 16	FINANSIELL RISIKO OG SIKRINGSINSTRUMENTER	48
NOTE 17	SKATTER	50
NOTE 18	EGENKAPITAL	51
NOTE 19	FORPLIKTELSER KNYTTET TIL BALANSEFØRTE LEIEAVTALER	52
NOTE 20	VAREBEHOLDNING	52
NOTE 21	MELLOMVÆRENDE MED TILKNYTTETE SELSKAP	52
NOTE 22	BANKINNSKUD, KONTANTER OG PENGEMARKEDSPAPIRER	53
NOTE 23	ANNEN LANGSIKTIG GJELD	53
NOTE 24	KORTSIKTIG RENTEBÆRENDE GJELD	54
NOTE 25	PANTSETTELSER	54
NOTE 26	TRANSASJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	54
NOTE 27	UTLÅN OG GARANTIER	55
NOTE 28	MELLOMVÆRENDE MED LANDBRUKSDIREKTORATET	
	- MARKEDSREGULERING OG TILSKUDDSDORDNINGER	55
NOTE 29	TINE RÅVARE	57
NOTE 30	KJØP AV VIRKSOMHETER OG SELSKAPSENDRINGER	58
NOTE 31	BALANSEFØRTE AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER	58
NOTE 32	IKKE BALANSEFØRTE FORPLIKTELSER	58
NOTE 33	MILJØFORHOLD	58
NOTE 34	STØRRE ENKELTRANSASJONER	59
NOTE 35	OFFENTLIGE TILSKUDD	59

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Note	2014	2013
DRIFTSINNEKTER				
19 862 126	18 930 465	1, 2	15 910 743	15 297 103
1 132 751	1 035 437		1 132 751	1 035 437
478 236	463 236	3	653 661	614 120
21 473 113	20 429 138		17 697 155	16 946 660
DRIFTSKOSTNADER				
12 020 043	11 437 042	4, 5	9 780 740	9 430 676
3 855 192	3 859 854	6, 7, 8	3 231 424	3 234 434
930 715	902 369	9, 10	800 970	783 581
8 640	7 886	9, 10	4 070	6 873
3 295 246	3 273 995	11, 12	2 675 418	2 654 556
20 109 836	19 481 146		16 492 622	16 110 120
1 363 277	947 992		1 204 533	836 540
FINANSINNEKTER OG -KOSTNADER				
-	-	13	57 204	52 440
-17 222	-612	14	6 858	8 793
-	-		6 253	8 501
1 335	-382		1 216	-816
-55	218	15	-6 797	-1 534
-129 067	-156 034	16	-121 262	-153 290
-31 688	-1 222	16	-66 198	-64 583
-176 697	-158 032		-122 726	-150 489
1 186 580	789 960		1 081 807	686 051
173 400	104 603	17	133 393	70 912
1 013 180	685 357		948 414	615 139
24 874	16 929	18		
988 306	668 428	18		
Overføringer:				
		18	-622 981	-381 294
		18	-325 433	-233 845
			-948 414	-615 139
			16 060	2 461

BALANSE

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Note	2014	2013
5 534	5 281	17	-	-
67 549	75 094	9	21 000	-
76 796	77 689	9	-	-
149 879	158 064		21 000	-
3 530 678	3 570 306	9, 10	3 170 468	3 234 818
4 249 515	4 290 400	10, 19	3 816 296	3 891 378
7 780 193	7 860 706		6 986 764	7 126 196
-	-	14	1 268 873	1 273 540
72 859	97 949	14	20 017	21 027
6 851	6 449		6 797	6 395
1 944 122	1 850 862	7	1 800 408	1 722 673
23 898	31 260		12 406	22 518
2 047 730	1 986 520		3 108 501	3 046 153
9 977 802	10 005 290		10 116 265	10 172 349
1 861 207	1 825 992	20	1 408 530	1 356 095
1 781 750	1 658 016	21	1 340 732	1 340 584
-	-		294 465	218 114
424 773	419 532	27	385 431	381 602
2 206 523	2 077 548		2 020 628	1 940 300
581 921	413 932	22	460 447	304 001
4 649 651	4 317 472		3 889 605	3 600 396
14 627 453	14 322 762		14 005 870	13 772 745

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA		
2014	2013	Note	2014	2013	
GJELD OG EGENKAPITAL					
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital					
6 891	7 319	18	6 891	7 319	Andelskapital
6 891	7 319		6 891	7 319	Sum innskutt egenkapital
Opptjent egenkapital					
340 000	340 000	18	340 000	340 000	Etterbetalingsfond
5 726 123	5 526 887	18	5 696 218	5 547 663	Annen egenkapital
6 066 123	5 866 887		6 036 218	5 887 663	Sum opptjent egenkapital
53 757	40 080	18	-	-	Minoritetenes andel
6 126 771	5 914 286		6 043 109	5 894 982	Sum egenkapital
LANGSIKTIG GjELD					
Avsetning for forpliktelser					
121 197	63 519	7	94 530	46 540	Pensjonsforpliktelser
289 376	56 669		274 925	52 560	Langsiktige finansielle forpliktelser
564 643	572 620	17	492 549	511 891	Utsatt skatteforpliktelse
975 216	692 808		862 004	610 991	Sum avsetning for forpliktelser
Annen langsiktig gjeld					
1 432 688	2 176 369		1 413 606	2 156 776	Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner
2 000 000	1 499 000		2 000 000	1 499 000	Obligasjonslån
3 432 688	3 675 369	23	3 413 606	3 655 776	Sum annen langsiktig gjeld
4 407 904	4 368 177		4 275 610	4 266 767	Sum langsiktig gjeld
KORTSIKTIG GjELD					
Leverandørgjeld					
781 471	743 445		781 471	743 445	Gjeld til melkeprodusenter
-	-		80 481	10 818	Leverandørgjeld til selskap i samme konsern
1 013 352	949 595	21	764 807	741 933	Leverandørgjeld
1 794 823	1 693 040		1 626 759	1 496 196	Sum leverandørgjeld
Annen kortsiktig gjeld					
344 420	706 155	24	300 000	669 929	Kortsiktig rentebærende gjeld
622 981	381 294	5	622 981	381 294	Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter
107 915	52 304	17	81 119	36 547	Betalbar skatt
181 741	184 723		163 949	170 540	Skyldig offentlige avgifter
-	-		22 000	3 418	Annen kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern
1 040 898	1 022 783		870 343	853 072	Annen kortsiktig gjeld
2 297 955	2 347 259		2 060 392	2 114 800	Sum annen kortsiktig gjeld
4 092 778	4 040 299		3 687 151	3 610 996	Sum kortsiktig gjeld
14 627 453	14 322 762		14 005 870	13 772 745	Sum gjeld og egenkapital

OSLO, 11. FEBRUAR 2015

 ANDERS JOHANSEN

 HELGA THORVIK ULVEN

 ASKILD EGGEBO

 CECILIE BJØRLO

 NILS ASLE DOLMSETH

 LARS WOIE

 TURID NÆSS

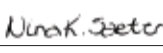

 NORVALD DALSBØ

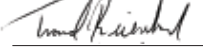

 TOR ARNE JOHANSEN

 SVEIN FØRDE

 ELIN AARVIK

 STEINAR KOEN

 NINA KOLLVEIT SÆTER
 Nestleder

 TROND REIERSTAD
 Leder

 HANNE REFSHOLT
 Konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013		2014	2013
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
1 186 580	789 961	Resultat før skattekostnad	1 081 807	686 052
-55 711	-60 409	Periodens betalte skatt	-36 424	-38 797
-30 230	-49 368	Gevinst (-) og tap ved salg av anleggsmidler	-30 711	-44 929
939 355	910 254	Avskrivninger og nedskrivninger	805 040	790 454
-540	3 119	Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	2 143	1 566
29 472	-63 156	Urealisert verdiendring finansielle poster	71 677	8 617
-	-	Mottatt utbytte fra datterselskap	-14 056	-12 791
-35 582	22 873	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjonsordninger	-29 745	15 732
20 029	9 132	Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra tilknyttede selskap	-	-
-859	-105	Effekt av valutakursendringer og urealisert agio	-	-
-35 215	-222 105	Endring i varelager	-52 435	-135 193
-127 266	-112 569	Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	-7 023	-67 698
97 271	6 812	Endring i leverandørgjeld	60 900	22 634
-27 912	90 729	Endring i annen kortsiktig gjeld	-26 033	61 579
-	-	Endring på konsernmellomværende av operasjonelle aktiviteter	10 839	34 009
1 959 392	1 325 168	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 835 979	1 321 235
		Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
44 851	66 379	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	43 722	58 436
-796 351	-905 407	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-678 621	-767 499
-4 546	-1 198	Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	-9 821	-196
5 792	19 566	Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	5 757	-
-14 863	-17 524	Utbetalinger ved kjøp av virksomhet	-21 430	-416
-	11 991	Innbetalinger ved salg av finansielle omløpsmidler	-	11 991
-	-	Inn- og utbetalinger til konserninterne langsiktige fordringer	5 985	-112 974
-765 117	-826 193	Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-654 408	-810 658
		Kontantstrømmer til / fra finansieringsaktiviteter		
925 749	704 619	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	925 370	688 969
-1 202 599	-222 353	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-1 202 591	-220 289
-	-366 000	Netto inn- og utbetalinger av sertifikatlån	-	-366 000
-13 446	-12 235	Utbetalt til minoriteter	-	-
-361 735	63 600	Netto endring i kassekreditt	-369 929	98 582
-428	-554	Inn- og utbetalinger av andelskapital	-428	-554
-	-	Endring på mellomværende av konsernbidrag	1 153	-30 322
-378 700	-381 732	Utbetalt etterbetaling og lån til melkeprodusentene	-378 700	-381 732
-1 031 159	-214 655	Netto kontantstrøm til / fra finansieringsaktiviteter	-1 025 125	-211 346
163 116	284 320	Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	156 446	299 231
413 932	126 128	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	304 001	4 770
4 873	3 484	Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter	-	-
581 921	413 932	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	460 447	304 001

REGNSKAPSPRINSIPPER

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for morselskapet, TINE SA, og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskap hvor TINE SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse anses, i utgangspunktet, å foreligge når en direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av den stemmeberettigede kapital. Det anvendes enhetlige regnskapsprinsipp for alle selskap som inngår i konsernet. Alle transaksjoner mellom konsernselskapene, mellomværende og urealiserte konserngevinster elimineres i konsernregnskapet.

Eierandeler i datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til virkelig verdi. Kostpris som overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Ved oppkjøp anvendes nominell skattesats på merverdi eksklusiv goodwill.

Minoritetenes andel inngår i konsernets egenkapital. Endrede eierandeler i datterselskap behandles som egenkapitaltransaksjoner i konsernet og det oppstår således ikke gevinst eller tap i konsernregnskapet.

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har en eierandel på mellom 20 % og 50 %. Tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Kostpris som overstiger ervervet andel av bokført egenkapital balanseføres som merverdi og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Konsernets resultat fra tilknyttede selskap består av andel av resultat etter skatt i det tilknyttede selskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier, samt gevinst og tap ved realisasjon av andeler. I resultatregnskapet er andel av resultatet i tilknyttet selskap presentert som del av finansresultatet. I balansen klassifiseres eierandeler i tilknyttede selskap som finansielle anleggsmidler. Andel av underskudd i tilknyttede selskap resultatføres ikke hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har påtatt seg en forpliktelse eller avgitt garantier for det tilknyttede selskapet.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap hvor årsregnskapene er utarbeidet i utenlandsk valuta, omregnes balanseposter til norske kroner på grunnlag av balansedagens kurs. Resultatposter omregnes til norske kroner på grunnlag av gjennomsnittskurs for regnskapsåret. Omregningsdifferansen som oppstår ved at selskapets inngående egenkapital og årets resultat er omregnet til annen kurs enn utgående egenkapital inngår i konsernets egenkapital.

DRIFTSINNETEKTER OG ANDRE INNETEKTER

Driftsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, retur, rabatter og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg av varer resultatføres når produktene er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept

av levering. Levering er ikke foretatt før produktene er sendt til avtalt sted og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Individuelle vurderinger basert på avtaler brukes som grunnlag for å estimere og bokføre avsetninger for kvantumsrabatter og varereturer på salgstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

DRIFTSKOSTNADER

Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

HOVEDREGEL FOR KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, samt andre eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap inngår i balanseført verdi av investeringer i tilknyttet selskap. Goodwill testes for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningstid for goodwill er fem år med mindre lengre levetid er særskilt begrunnet.

Andre immaterielle eiendeler

Utgifter til andre immaterielle eiendeler balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter fortløpende. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Immaterielle eiendeler nedskrives til virkelig verdi dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn sum av balanseført verdi og eventuelle gjenstående tilvirkningsutgifter.

Forsknings- og produktutviklingskostnader

Egne forsknings- og utviklingsutgifter kostnadsføres løpende.

ANLEGGSMIDLER

Varige driftsmidler

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Renter som knytter seg til anleggsperioden for betydelige varige driftsmidler under oppføring balanseføres som en del av kostprisen. Anskaffelseskost for varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes å ikke være forbigående, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi

og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

Leieavtaler

Leieavtaler klassifiseres som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Leieavtaler knyttet til eiendeler som leies på betingelser hvor leietaker i all hovedsak innehar økonomisk risiko og kontroll til eierskapet blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler balanseføres og tilhørende leieforpliktelser blir inkludert i balanseposten annen langsiktig gjeld til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebeløp knyttet til operasjonelle leieavtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

Aksjer og andeler i tilknyttet selskap og datterselskap

Investeringer i datterselskap og tilknyttet selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene vurderes til anskaffelseskost fratrukket eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning til virkelig verdi gjennomføres dersom verdifallet ikke er forbigående. Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene som representerer avkastning i eiertiden inntektsføres som annen finansinntekt.

Konsernbidrag fra datterselskap bokføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytteinntekter inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Investeringer i anleggsaksjer og andeler hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene som representerer avkastning i eiertiden inntektsføres som annen finansinntekt når utbyttet er vedtatt.

Langsiktige fordringer

Langsiktige fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger. Renteinntekter bokføres når de er opptjent.

OMLØPSMIDLER

Varebeholdning

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost etter «først inn - først ut» prinsippet og virkelig verdi. Anskaffelseskost for egentilvirkede varer og varer under tilvirkning består av direkte materialer, direkte lønn samt andre direkte og indirekte tilvirkningskostnader (basert på normal produksjon). Anskaffelseskost justeres for utjevningssavgifter og -tilskudd. Anskaffelseskost for råvarer og handelsvarer er netto innkjøpspris. Virkelig verdi er estimert salgspris fratrukket nødvendige utgifter til ferdigstillelse, salg og distribusjon.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Aksjefond og børsnoterte aksjer

Markedsbaserte finansielle instrumenter, herunder aksjefond og børs-

noterte aksjer, som inngår i en handelsportefølje vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Andre kortsiktige investeringer vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Regnskapslinjen bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

EGENKAPITAL

Andelskapital

TINEs andelskapital er summen av andeler TINEs medlemmer har. Hvert medlem har en andel. Andelens pålydende er kr 500. Medlemskap i TINE er åpent for melkeprodusenter som disponerer melkekvote.

Etterbetalingsfond

Overskudd kan etter innstilling fra styret og innenfor totalramme som styret har forslått disponeres til etterbetalingsfond og etterbetaling for levert melk i året. Det er årsmøtet som vedtar eventuelle utdelinger fra etterbetalingsfondet. Utdelinger skjer til de som er medlemmer på beslutningstidspunktet og skal skje på grunnlag av leveransen av melk for det foregående kalenderåret.

GJELD

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp. Opptakskostnader kostnadsføres løpende.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Avsetning til restrukturering

Ved vedtatt om restruktureringstiltak gjøres en avsetning av forventede utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltaket. Avsetningen er basert på beste estimat og revurderes ved hver periodeavslutning. Utgifter som påløper under gjennomføring av restruktureringen, føres løpende mot avsetningen.

PENSJONSORDNINGER

Selskapet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen kostnadsføres over opptjeningsperioden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringmetode tilsvarende planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn.

Pensjonsforpliktelser beregnes på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og nivået på folketrygdens grunnbeløp og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger balanseføres som langsiktige finansielle forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger balanseføres som finansielle anleggsmidler dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Arbeidsgiveravgift inkluderes i bokførte forpliktelser for faktisk underfinansierte ordninger.

Endringer i forpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplanen, kostnadsføres umiddelbart dersom planendringer er ubetingede på tidspunkt for endring. Eventuelle planendringer som er betinget av fremtidig ansettelse, amortiseres lineært over perioden frem til ytelsen er ubetinget. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for den del av avvikene som overstiger 10 % av det høyeste av henholdsvis brutto pensjonsforpliktelse og brutto pensjonsmidler.

Ved deltakelse i ytelsesbaserte flerforetaksordninger, regnskapsfører foretaket sin andel av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler og kostnad tilknyttet pensjonsordningen. Når det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon til å bokføre en flerforetaksordning som en ytelsesbasert pensjonsordning, bokføres ordningen som om den var en innskuddsordning.

Forpliktelser innenfor den nye Fellesordningen for AFP er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men denne bokføres som en innskuddsbasert ordning da den for tiden ikke er målbar og allokert mellom de deltakende foretak.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av estimatavvik og endringer i pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad og er presentert sammen med lønn og andre ytelser under personalkostnader i resultatregnskapet.

Innskuddsplaner periodiseres etter sammenstillingsprinsippet. Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper.

SKATTER

Skattekostnaden består av betalbar skatt på skattepliktig inntekt og formue og endringer i utsatt skatt. Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt eventuelt skattemessig fremførbart underskudd. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller som reverserer i samme periode utlignes. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen. I konsernet presenteres utsatt skatt netto for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i samme skattekonsern. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at denne kan utnyttes i fremtidige år.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs. Realiserte og urealiserte gevinster og tap på valuta presenteres netto i resultatregnskapet som finanspost.

FINANSIELLE DERIVATER OG SIKRING

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Derivater klassifiseres som finansielt anleggsmiddel eller langsiktig finansiell forpliktelse dersom gjenværende løpetid er lengre enn ett år.

Rentederivat

TINE benytter rentesikringsinstrumenter for å sikre seg mot store svingninger i rentekostnadene. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om rentederivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Rentederivater som ikke er sikringsinstrument vurderes i henhold til laveste verdis prinsipp. Urealiserte tap kostnadsføres som finanskostnad.

Valutaderivat

For å sikre seg mot svingninger i valutakursene inngår TINE valutaderivater i tråd med vedtatt finansiell policy. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om valutaderivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Valutaderivater som ikke er sikringsinstrument vurderes til virkelig verdi. Verdiendringer resultatføres som finansinntekt eller finanskostnad.

Sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument bokføres i henhold til prinsippene for sikringstypene verdi-sikring, kontantstrømsikring eller sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet.

Ved verdisikring av balanseførte eiendeler eller forpliktelser balanseføres derivatet til virkelig verdi. Balanseført verdi av den sikrede eiendelen eller forpliktelsen justeres for verdien av det finansielle derivatets verdiendring som knytter seg til sikret risiko.

Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer balanseføres derivatene til virkelig verdi. Både urealiserte og realiserte gevinster eller tap på derivatene (etter skatt) bokføres direkte mot egenkapitalen inntil sikret kontantstrøm påvirker resultatregnskapet.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk valuta benyttes på konsernivå. Sikringsinstrumentene balanseføres til virkelig verdi som ved kontantstrømsikring. Urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene (etter skatt) bokføres direkte mot egenkapitalen inntil den utenlandske virksomheten blir solgt eller sikringsforholdet avvikles.

BRUK AV ESTIMATER OG INFORMASJON OM BETYDELIGE ESTIMATER

De beskrevne regnskapsprinsippene innebærer at ledelsen i TINE har anvendt estimater og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimaten baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimater resultatføres i den periode estimatene endres, med mindre utsatt resultatføring følger av god regnskapsskikk. Vurderinger, estimater og forutsetninger som har vesentlig effekt for regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid for disse. Endrede markedsforhold og fremtidige investeringsbeslutninger vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke fremtidige resultater.

Nedskrivninger

TINE har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler inklusiv goodwill, tilknyttede selskaper og datterselskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser,

avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimater vedrørende fremtidige kontantstrømmer der pris, salgsvolum og levetid er de viktigste faktorene.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til note 7 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

Virkelig verdi finansielle instrumenter

Prinsipper for å estimere virkelig verdi er i hovedsak basert på markedspriser og ulike verdsettelsesmetoder. Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte kursen på balansedagen. Virkelig verdi av valutaswapper er beregnet til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Virkelig verdi av opsjoner er fastsatt ved bruk av opsjonsprisinde modeller. For alle overnevnte derivater er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres bare i den grad det er sannsynlig at det vil være fremtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skattefordelen enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, ukurans på varer og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettsaker.

SEGMENTER

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden.

Presentasjonsvaluta

Alle beløp er i TNOK dersom ikke annet er angitt. Morselskapet (TINE SA) funksjonelle valuta er NOK og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

ENDRING AV REGNSKAPSPRINSIPP OG SAMMENLIGNINGSTALL

Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for innværende regnskapsperiode.

Det har ikke blitt gjennomført vesentlige reklassifiseringer eller prinsippendringer i 2014. Noen mindre reklassifiseringer er derimot utført, blant annet mellom salgsinntekter og varekostnad, for bedre å reflektere virksomheten.

Ingen nye norske regnskapsstandarder har medført regnskapsmessige virkninger for TINE som følge av implementering i 2014. Det er ikke blitt gjennomført vesentlige reklassifiseringer eller prinsippendringer.

NY NORSK REGNSKAPSSTANDARD FOR ØVRIGE FORETAK

Øvrige foretak er hovedsakelig foretak som ikke er børsnoterte og som heller ikke er små foretak etter regnskapsloven § 1-6. Følgelig blir TINE SA omfattet av den nye regnskapsstandarden. Denne forventes tidligst implementert 1. januar 2016. For 2014 er det ikke foretatt noen tilpasninger av denne. Områder som kan være av større betydning er kartlagt. Disse nevnes kort under. Adgangen til utsatt innregning av aktuarmessige gevinster og tap (korridormetoden) foreslås ikke videreført. Dette vil påvirke TINE. Totalresultat foreslås innført som et nytt resultatbegrep. Det består av årsresultatet og sum andre inntekter og kostnader, med mindre disse presenteres som del av egenkapitalnoten. Det må avklares hvilket resultatbegrep som skal anvendes som grunnlag for vurdering av etterbetalingen som skal utbetales til melkebonden. I dag er det ingen standard i Norge som skiller mellom gjeld og egenkapital eller som definerer disse poster. Dette forventes regulert i den nye standarden. På dette felt må Samvirkeoven harmoniseres med den nye regnskapsstandarden. Utfallet av dette kan påvirke TINEs oppsett av balansen med forholdet mellom gjeld og egenkapital og egenkapitalandel.

NOTER

NOTE 1 Segmentinformasjon

Beløp i 1000 kroner

Konsernets virksomhet er inndelt i tre driftssegmenter. Segmentinndelingen er basert på produkt og geografi, og er i samsvar med inndelingen anvendt i konsernets interne prestasjonsmåling og resursallokering. Meierivirksomheten er inndelt i norsk og internasjonal virksomhet.

	2014				2013					
	Meieri Norge	Meieri Internasjonal	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer	Total	Meieri Norge	Meieri Internasjonal	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer	Total
Salgsinntekter / resultat										
Flytende meieriprodukter	8 300 608	-	192 957	-	8 493 565	8 073 674	-	184 674	-	8 258 348
Faste meieriprodukter	5 491 473	2 355 633	390 392	-	8 237 498	5 253 240	2 123 003	348 343	-	7 724 586
Juice, fruktdrikker og vann ¹⁾	946 934	-	-	-	946 934	925 718	-	-	-	925 718
Ferdigmat	18 732	-	776 556	-	795 288	1 187	-	676 361	-	677 548
Iskrem og desserter	220 840	-	1 079 306	-	1 300 146	226 512	-	1 019 264	-	1 245 777
Øvrige produkter	78 095	-	10 600	-	88 695	89 189	-	9 300	-	98 489
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 056 682	2 355 633	2 449 812	-	19 862 126	14 569 520	2 123 003	2 237 942	-	18 930 465
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 056 682	2 355 633	2 449 812	-	19 862 126	14 569 520	2 123 003	2 237 942	-	18 930 465
Salgsinntekt ferdigvarer internt	1 113 937	2 250	-	-1 116 187	-	1 007 185	2 743	-	-1 009 927	-
Salgsinntekt ferdigvarer totalt	16 170 619	2 357 883	2 449 812	-1 116 187	19 862 126	15 576 704	2 125 746	2 237 942	-1 009 927	18 930 465
Salgsinntekt råvarer	1 132 751	-	-	-	1 132 751	1 035 437	-	-	-	1 035 437
Andre inntekter	618 736	15 769	29 188	-185 457	478 236	577 459	15 120	24 836	-154 178	463 236
Sum driftsinntekter	17 922 106	2 373 651	2 479 000	-1 301 644	21 473 113	17 189 601	2 140 865	2 262 778	-1 164 106	20 429 138
Av- og nedskrivninger	-808 512	-56 365	-72 478	-2 000	-939 355	-791 443	-51 370	-66 442	-1 000	-910 255
Øvrige driftskostnader	-15 914 185	-2 287 648	-2 256 285	1 287 637	-19 170 481	-15 568 959	-2 045 232	-2 107 465	1 150 764	-18 570 891
Driftsresultat	1 199 409	29 639	150 236	-16 007	1 363 277	829 198	44 263	88 872	-14 341	947 992
Balanse										
Eiendeler	13 813 140	879 623	956 093	-1 021 403	14 627 453	13 638 172	757 652	917 494	-990 556	14 322 762
Gjeld, ikke rentebærende	3 967 506	660 446	416 127	-320 505	4 723 573	3 327 770	584 818	385 908	-271 542	4 026 953
Investeringer	721 328	36 052	137 032	-	894 412	786 346	55 278	103 450	-	945 074

¹⁾ Sunniva Drikker AS er flyttet fra Annen virksomhet til Meieri Norge. Se informasjon om salg av virksomhet i note 30.

Beskrivelse av segmentene:

Segmentet Meieri Norge består av TINE SA, OsteCompagniet AS, Sunniva Drikker AS, Melkerampa AS, Næringsmiddelproduksjon AS og TINE Eiendom Espehaugen AS. Meieri Internasjonal består av underkonsernene Wernersson Ost AB (Sverige), Norseland Inc. (USA) og Norseland Ltd. (UK). I tillegg inngår avskrivninger og nedskrivninger av goodwill og andre merverdier i Wernersson Ost AB, Norseland Inc. og Norseland Ltd. Annen virksomhet består av underkonsernene Diplom-Is AS og Fjordland AS, samt TINE SA sine øvrige datterselskaper (se note 14). I tillegg inngår avskrivninger av goodwill i Fjordland AS. TINE Holding AB er inkludert i Øvrige aktiviteter og elimineringer.

NOTE 2 Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Geografisk område	2014	2013
17 252 630	16 465 989	Norge	15 260 697	14 604 537
1 152 796	1 149 306	Øvrig Europa	146 630	226 170
2 545	2 212	Afrika	206	234
1 322 979	1 184 202	Amerika	421 580	359 440
769	816	Asia	748	816
130 405	127 941	Oceania	80 882	105 906
19 862 126	18 930 465	Sum salgsinntekt ferdigvarer	15 910 743	15 297 103

TINEs resultat for 2014 er preget av god salgsutvikling både i Norge, internasjonalt og i datterselskapene. Spesifikt nevnes salgsutviklingen for ost og godt salg i Fjordland AS og Diplom-Is AS. Forørig vises til omtale i konsernstyrets beretning.

NOTE 3 Andre driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Inntektsgrupper	2014	2013
111 578	104 215	Transportinntekter	118 126	108 370
332 348	303 511	Andre inntekter	500 766	451 545
34 310	55 510	Gevinst ved salg av anleggsmidler	34 769	54 205
478 236	463 236	Sum andre driftsinntekter	653 661	614 120

NOTE 4 Vareforbruk og varebeholdningsendring

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Kostnadsart	2014	2013
12 106 980	11 447 596	Forbruk av råvarer og innkjøpte handelsvarer	9 858 812	9 543 055
-86 937	-10 554	Beholdningsendring av varer i arbeid og ferdigvarer	-78 072	-112 379
12 020 043	11 437 042	Sum vareforbruk og varebeholdningsendring	9 780 740	9 430 676

NOTE 5 Innkjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene

Beløp i 1000 kroner

	TINE SA	
	2014	2013
Spesifikasjon av forbruk av rå ku- og geitemelk		
Samlet kjøp av rå ku- og geitemelk, jfr. spesifikasjon nedenfor	7 038 957	6 830 353
Beholdningsendring av rå melk	-1 457	-475
Forbruk av rå ku- og geitemelk	7 037 500	6 829 878
Spesifikasjon av innkjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene		
Innkjøp av kumelk inklusiv kvalitet	6 926 714	6 718 625
Innkjøp av geitemelk inklusiv kvalitet	112 243	111 728
Sum innkjøp av rå ku- og geitemelk	7 038 957	6 830 353
Resultatdisponeringer TINE Råvare:		
Overført resultat fra forrige år	3 600	-3 812
Overskudd TINE Råvare som kommer til utbetaling neste år	-19 865	-3 600
Sum utbetalt melkeprodusentene fra TINE Råvare	7 022 693	6 822 941
Disponert til etterbetaling fra TINE SA til melkeprodusentene	622 981	381 294
Totalt utbetalt melkeprodusentene fra TINE	7 645 674	7 204 235
Avregnet rå ku- og geitemelk i 1000 liter		
Kumelk inkludert økologisk melk	1 430 240	1 447 599
Geitemelk	18 553	18 917
Total avregnet rå ku- og geitemelk	1 448 793	1 466 515
Total melkepris uttrykt i kr/liter	5,28	4,91

Det vises også til note 29 for en beskrivelse av TINE Råvare.

NOTE 6 Personalkostnader og antall årsverk

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Kostnadsart	2014	2013
3 108 649	3 024 959	Lønn, feriepenger og kostnader vikarhjelp	2 651 731	2 567 139
396 884	401 293	Arbeidsgiveravgift	334 090	336 662
145 979	215 884	Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift, jfr. note 7	101 209	169 366
203 680	217 718	Andre personalkostnader	144 394	161 267
3 855 192	3 859 854	Sum personalkostnader	3 231 424	3 234 434
5 386	5 414	Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	4 436	4 450

Pensjonskostnader er redusert av flere årsaker som omtales i konsernstyrets beretning.

NOTE 7 Pensjoner og pensjonsforpliktelser

Beløp i 1000 kroner

TINE SA og norske datterselskaper har kollektiv pensjonsordning i MP Pensjon i henhold til lov om foretakspensjon. Ordningen tilfredsstiller reglene for Obligatorisk Tjenstepensjon (OTP). Den kollektive pensjonsordningen er ytelsesbasert og ordningen innregnes regnskapsmessig som en ytelsesplan. Ytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Tjenstepensjonen kommer i tillegg til Folketrygden og er uavhengig av ytelsen fra Folketrygden. Nivået på pensjonsytelsene i MP Pensjon er redusert med 4 % for fremtidig opptjening med virkning fra 1.1.2014. Det er utstedt fripoliser for opptjening frem til 31.12.2013 tilsvarende 4 % av opptjent pensjonsgrunnlag.

Pensjonsordningen i MP Pensjon gir følgende ytelser ved full opptjeningstid (30 år eller mer):

Pensjon	Beregningsgrunnlag	Pensjonsytelse
Alderspensjon	Inntil 6 G	16 % av pensjonsgrunnlaget ¹⁾
	Fra 6 G til 12 G	44 % av pensjonsgrunnlaget ¹⁾
Etterlappensjon ektefelle / samboer	Beregnet alderspensjon	55 % av beregnet alderspensjon
Etterlappensjon barn	Pensjonsgrunnlag	1. barn 10 % og deretter 5 % for hvert barn, inntil 6 barn

¹⁾ Frem til 31.12.2013 var pensjonsytelsene hhv 20 % og 48 % av pensjonsgrunnlaget.

I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har TINE SA og de norske datterselskapene en driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 62 år eller 67 år. Rettighetene i denne ordningen var tidligere avhengig av fortsatt ansettelse i TINE Gruppen. Dette ble endret ved styrevedtak sommeren 2014 slik at opptjente rettigheter består selv om arbeidsforholdet avsluttes. Effekten av denne endringen er kostnadsført i 2014 som «Resultatført planendring».

TINE SA og de fleste norske datterselskaper er innen avtaleområdet LO-NHO. Ansatte i selskapene har, basert på dette, anledning til å søke om AFP-pensjon fra 62 år. Gjeldende AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Selskapene innen avtaleområdet LO-NHO har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om AFP-ordning. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet. Dette medfører at ingen forpliktelse for gjeldende AFP-ordning balanseføres.

Gammel AFP-ordning ble lukket 31. desember 2010. Gjenværende regnskapsført forpliktelse i den gamle ordningen er knyttet til betjening av AFP-pensjonister gått av før 2011.

For TINE Konsern og TINE SA omfatter de ulike ordningene pr. 31.12.2014 følgende antall personer:

TINE KONSERN			TINE SA	
Ansatte	Pensjonister		Ansatte	Pensjonister
5 311	3 896	Ytelsesbaserte ordninger i MP Pensjon	4 739	3 598
46	57	Udekkede ordninger ²⁾	42	56
307	-	Tilskuddsordninger	-	-
-	60	AFP	-	51

²⁾ Udekkede ordninger gjelder i hovedsak driftspensjon for ansatte med lønn over 12 G og gavepensjon for ansatte som tidligere har falt utenom den kollektive pensjonsordning i MP Pensjon.

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Pensjonskostnader	2014	2013
389 531	422 182	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	338 319	366 484
362 375	337 037	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	331 476	305 650
-692 178	-593 674	Nettoavkastning på pensjonsmidler	-634 074	-541 739
29 178	33 000	Resultatført actuarielt tap (+) / gevinst (-)	24 989	30 788
44 447	3 868	Resultatført planendring	36 506	3 328
-50 175	-48 584	Tilskudd fra ansatte ³⁾	-44 901	-43 380
17 966	23 460	Periodisert arbeidsgiveravgift	11 733	17 749
44 835	38 594	Øvrige pensjonskostnader (herunder AFP-premie og tilskuddsordninger)	37 161	30 486
145 979	215 884	Netto pensjonskostnad	101 209	169 366

³⁾ Den ansatte blir trukket 2 % av brutto lønn.

Note 7 forts. neste side

Note 7 forts.

Avstemming av pensjonsordningens finansielle status 31.12 mot beløp i balansen:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013		31.12.2014	31.12.2013
-11 522 500	-11 628 397	Pensjonsforpliktelse og -midler	-10 644 858	-10 736 710
13 726 844	12 986 043	Påløpte pensjonsforpliktelse	12 652 269	11 963 430
2 204 344	1 357 646	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	2 007 412	1 226 720
-258 885	495 343	Netto pensjonsmidler eksklusiv estimatavvik	-206 428	495 952
-1 337	-2 127	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-576	-
1 944 122	1 850 862	Arbeidsgiveravgift	1 800 408	1 722 673
		Netto pensjonsmidler overfinansiert ordning		
-189 926	-163 566	Påløpte pensjonsforpliktelse	-108 334	-98 948
55 879	42 127	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	593	901
-134 048	-121 439	Netto pensjonsforpliktelse eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	-107 741	-98 046
29 654	30 017	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	28 384	28 719
0	44 040	Ikke resultatført virkning av planendring	0	36 487
-16 804	-16 137	Arbeidsgiveravgift	-15 173	-13 700
-121 197	-63 519	Netto pensjonsforpliktelse underfinansiert ordning	-94 530	-46 540

Beløp i 1000 kroner

Følgende forutsetninger er anvendt i Norge for TINE Konsern og TINE SA:

	31.12.2014	31.12.2013
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	3,00 %	3,00 %
Forventet lønnsregulering	3,50 %	4,00 %
Forventet regulering av Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,00 %	3,75 %
Forventet pensjonsøkning	2,70 %	3,00 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler ¹⁾	4,75 %	5,50 %
Demografiske forutsetninger		
Anvendt dødelighetstabell ²⁾	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	Styrket KU	Styrket KU
Frivillig avgang (alle aldre)	Gjennomsnitt 3-5 % pr. år	Gjennomsnitt 3-5 % pr. år

¹⁾ Ved beregning av årets pensjonskostnad er det lagt til grunn en forventet avkastning på pensjonsmidler basert på historisk og forventet avkastning i MP Pensjon.²⁾ Ny dødelighetstariff K2013 er anvendt med virkning fra 31.12.2013 med 5 % margin for startdødeligheten og ingen margin for den dynamiske synkingen.

Øvrige økonomiske og demografiske forutsetninger lagt til grunn for beregning og regnskapsføring av pensjoner er basert på forventninger til den faktiske medlemsbestanden, forholdene i pensjonsordningen i MP Pensjon og TINE sine antagelser om fremtidig økonomisk utvikling.

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013		2014	2013
4,71 %	18,60 %	Faktisk avkastning på sammensetning av pensjonsmidlene	4,71 %	18,60 %
		Faktisk avkastning på pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen		
31.12.2014	31.12.2013	Pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen i MP pensjon har følgende sammensetning:	31.12.2014	31.12.2013
48,87 %	50,50 %	Aksjer	48,87 %	50,50 %
43,62 %	44,60 %	Obligasjoner	43,62 %	44,60 %
4,69 %	3,40 %	Eiendom	4,69 %	3,40 %
2,82 %	1,50 %	Øvrige eiendeler	2,82 %	1,50 %

NOTE 8 Nærstående parter og ledende personell

Konsernstyret, rådet, kontrollkomite og konsernledelsen er definert som nærstående parter og ledende personell i TINE.

Konsernstyret	Styrehonorar TINE SA ¹⁾	Andre godtgjørelser
Trond Reierstad (styreleder) ²⁾	515 000	317 516
Nina Kolltveit Sæter (nestleder)	313 750	168 000
Anders Johansen	275 000	251 032
Torstein Grande ³⁾	68 750	58 200
Anne Maren Wasmuth ³⁾	57 500	59 700
Nils Asle Dolmseth ⁴⁾	228 425	194 700
Turid Næss ⁵⁾	182 500	101 472
Cecilie Bjørlo	275 000	174 925
Askild Eggebø	275 000	160 600
Lars Woie	230 000	164 900
Helgø Thorvik Ulven	275 000	114 400
Norvald Dalsbø	215 000	129 195
Svein Førde (ansattvalgt)	215 000	-
Steinar Koen (ansattvalgt)	195 000	-
Elin Aarvik (ansattvalgt)	175 000	-
Tor Arne Johansen (ansattvalgt)	185 000	-
Varamedlem		
Rolf Øyvind Thue	110 000	75 900
Ottar Råd (ansattvalgt)	50 000	-
Årsmøte og rådmøte	Honorar TINE SA	Andre godtgjørelser
Jarle Bogen (ordfører) ⁵⁾	77 775	152 892
Roy Erik Hetland (varaordfører) ³⁾	30 600	37 400
Elisabeth Irgens Hokstad (varaordfører) ⁵⁾	55 450	74 900
Kontrollkomite		
Helge Sommerseth (leder)	69 100	28 600
Per Amb	58 100	26 400
Anna Stangeland ³⁾	14 525	6 600
Randi Bjørås ⁵⁾	58 375	26 400

¹⁾ Inklusiv honorar fra interne regionstyrene. Det er ikke utbetalt styrehonorar fra datterselskap av TINE SA. ²⁾ Utbetaling til Trond Reierstad er splittet opp med kr 515 000 i styrehonorarer og kr 305 800 i utbetaling til næringsdrivende (inkludert i andre godtgjørelser). ³⁾ Sluttet 24.04.2014. ⁴⁾ Begynte 24.04.2014. Sluttet som ordfører i årsmøte og rådmøte 24.04.2014.

⁵⁾ Begynte 24.04.2014.

Konsernledelse	Samlede utgifter til lønn	Styrehonorar datterselskap	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser
Ansatt i TINE SA				
Hanne Refsholt (konsernsjef)	2 691 482	-	1 043 997	153 809
Johnny Ødegård	1 370 464	-	532 920	153 982
Stein Aasgaard ⁶⁾	1 465 502	173 000	278 289	57 580
Eirik Selmer-Olsen	1 461 118	32 500	409 967	139 900
Jørn Spakrud	1 921 818	65 000	812 696	154 911
John Ole Skeide	1 866 882	151 500	800 041	162 669
Lars Galtung	1 069 617	-	351 067	134 081
Per Ivar Berg	1 664 235	-	923 808	167 682
Aniela Gjør	1 611 133	-	800 186	154 222
Sikke Næsheim	1 423 084	-	458 139	135 274
Kathrine Mo ⁷⁾	442 971	-	311 121	35 220
Bjørn Moldskred ⁸⁾	775 435	-	325 152	60 846

⁶⁾ Sluttet 31.08.2014. ⁷⁾ Begynte 01.10.2014. ⁸⁾ Begynte 01.08.2014.

Verken styreleder, øvrige medlemmer i konsernstyret, konsernsjef eller øvrige medlemmer i konsernledelsen mottar bonuser, opsjoner eller har avtale om overskuddsdeling. Det er utbetaling som er lagt til grunn i noten med unntak av pensjoner hvor årets pensjonsopptjening er lagt til grunn. Ingen av de nevnte ledende personer har lån eller sikkerhetsstillelse fra TINE ut over de styremedlemmer som leverer melk og inngår i låneordningen vedrørende melkeleveranser, ref. omtale i note 27.

Hanne Refsholt har pensjonsavtale som trer i kraft ved fylte 62 år. Avtalen er finansiert over driften. Pensjonens størrelse: 80 % fra 62 til 63 år, 75 % fra 63 til 64 år, 70 % fra 64 til 65 år og 66 % fra 65 til 67 år. Fra fylte 67 år inngår hun i driftspensjonsordningen for ansatte med lønn over 12 G. Øvrige medlemmer i konsernledelsen inngår i samme driftspensjonsordning. Avtalen trer i kraft fra fylte 62 år og har en pensjonsstørrelse på 66 % av lønn ut over 12 G.

NOTE 9 Immaterielle eiendeler og goodwill

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Patenter	Varemerke	Andre rettigheter	Goodwill	Sum 2014	Sum 2013
Anskaffelseskost 01.01	6 245	85 867	38 870	263 974	394 956	397 187
Tilgang (+) i året	-	118	1 210	11 643	12 971	952
Avgang (-) i året	-459	-	-	-	-459	-44 025
Valutaeffekter	1 303	4 964	7 498	17 050	30 814	40 842
Anskaffelseskost 31.12	7 089	90 949	47 577	292 666	438 282	394 956
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-	-53 006	-15 814	-225 117	-293 937	-242 172
Bokført verdi 31.12	7 089	37 943	31 763	67 549	144 345	152 783
Årets avskrivninger	-	-7 091	-4 845	-23 575	-35 512	-31 588
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-
Økonomisk levetid	0-15 år	10-20 år	5 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

Importlisens i Norseland Inc., klassifisert som patenter, vurderes å ha ubestemt levetid og avskrives ikke.

Tilgang i goodwill for TINE Konsern er knyttet til Fjordland AS sitt kjøp av Matvarehuset AS og Transparty AS i mars 2014. Henviser til note 30.

Goodwill knytter seg til:	31.12.2014	31.12.2013
Matvarehuset AS og Transparty AS	9 898	-
Wernersson Ost AB	34 314	47 077
Alpine Dairy LLC	19 763	18 332
Norseland Ltd.	3 574	9 685
Sum goodwill	67 549	75 094

TINE SA	Goodwill	Sum 2014	Sum 2013
Anskaffelseskost 01.01	-	-	-
Tilgang (+) i året	21 000	21 000	-
Avgang (-) i året	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	21 000	21 000	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-	-	-
Bokført verdi 31.12	21 000	21 000	-
Årets avskrivninger	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-
Økonomisk levetid	5 år		
Avskrivningsplan	Lineær		

Tilgang i goodwill for TINE SA er knyttet til kjøpet av virksomheten i Sunniva Drikker AS i desember 2014. Henviser til note 30.

Det er foretatt vurdering av nedskrivningsbehov for goodwill og andre immaterielle eiendeler. Ved indikasjoner på verdifall er beregning av gjenvinnbart beløp basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer gjennomført. Kontantstrømmene er basert på budsjett og øvrig tilgjengelig informasjon på vurderingstidspunktet. Det forutsettes en moderat årlig økning i salg og dekningsgrad de første fem år. For resterende levetid benyttes konstante tall. Det er benyttet avkastningskrav før skatt som gjenspeiler risikoen som er relevant i selskapene.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Kostnadsført forskning og produktutvikling	2014	2013
58 427	53 327	Forskning	58 427	53 327
46 515	48 991	Produktutvikling	41 828	44 192
104 942	102 318	Sum kostnadsført forskning og produktutvikling	100 255	97 519

Vesentlige pågående forsknings- og utviklingsarbeid knytter seg til våre satsningsområder innen meierisektoren, spesielt innenfor helse og sunnhet.

NOTE 10 Varige driftsmidler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygg-innredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2014	Sum 2013
Anskaffelseskost 01.01	299 379	5 624 342	9 513 436	841 430	16 278 587	15 869 210
Tilgang (+) i året	6 356	147 777	615 549	49 969	819 651	944 122
Avgang (-) i året	-3 207	-62 585	-431 199	-51 439	-548 429	-571 520
Valutaeffekter	1 419	24 019	47 963	33	73 434	36 776
Anskaffelseskost 31.12	303 947	5 733 553	9 745 749	839 993	16 623 243	16 278 587
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-11 297	-2 495 525	-5 706 494	-629 734	-8 843 050	-8 417 881
Bokført verdi 31.12	292 650	3 238 029	4 039 255	210 259	7 780 193	7 860 706
Årets avskrivninger	-3 734	-198 591	-613 250	-79 629	-895 204	-870 782
Årets nedskrivninger	-	-	-8 640	-	-8 640	-7 886
Økonomisk avskrivningsperiode	0 - 10 år	20 - 30 år	3 - 15 år	5 - 10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	-556	21 601	1 623	3 244	25 912	46 067
Bokført verdi av eiendeler knyttet til leieavtaler ¹⁾	-	-	9 304	-	9 304	13 849
herav årets avskrivninger	-	-	-14 019	-	-14 019	-11 561

TINE SA	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygg-innredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2014	Sum 2013
Anskaffelseskost 01.01	166 125	5 290 709	8 698 186	735 948	14 890 968	14 606 400
Tilgang (+) i året	5 409	130 564	502 107	40 542	678 622	767 499
Avgang (-) i året	-3 207	-60 148	-383 623	-38 486	-485 463	-482 932
Anskaffelseskost 31.12	168 327	5 361 125	8 816 670	738 004	15 084 126	14 890 968
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-10 595	-2 348 389	-5 180 023	-558 356	-8 097 362	-7 764 772
Bokført verdi 31.12	157 732	3 012 736	3 636 647	179 649	6 986 764	7 126 196
Årets avskrivninger	-3 672	-187 130	-540 560	-69 608	-800 970	-783 581
Årets nedskrivninger	-	-	-4 070	-	-4 070	-6 873
Økonomisk avskrivningsperiode	0 - 10 år	20 - 30 år	3 - 15 år	5 - 10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	-556	21 601	6 941	2 725	30 711	44 928
Bokført verdi av eiendeler knyttet til leieavtaler ¹⁾	-	-	8 828	-	8 828	12 945
herav årets avskrivninger	-	-	-13 879	-	-13 879	-9 365

¹⁾ Henviser til note 19.

Bygg og bygginnredning består av egne produksjonslokaler, lager og administrasjonsbygg for anvendelse i egen meierivirksomhet og produksjon av iskrem. Utleie til eksterne leietakere foregår i ubetydelig omfang. Varige driftsmidler hvor det forelå indikasjoner på verdifall, er vurdert for nedskrivningsbehov. Nedskrivninger til gjenvinnbart beløp av varige driftsmidler er gjennomført som følge av vedtak om framtidige nedleggelse av anlegg, omleggelser av driften og prosjekter som er blitt mindre lønnsomme enn forutsatt. Tilgang i 2014 inkluderer aktiverte renter med MNOK 1. Tilsvarende tall for 2013 var MNOK 5.

Tabellen under viser bokført verdi for bygg, tekniske installasjoner og maskiner under utføring. Anlegg under oppføring avskrives ikke før anlegget tas i bruk.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Anlegg under oppføring	2014	2013
92 858	45 663	Bygg	92 386	45 197
27 586	48 375	Tekniske installasjoner	27 086	44 276
288 778	272 287	Maskiner	279 656	237 774
409 222	366 325	Sum anlegg under oppføring	399 128	327 247

Henviser til investeringer i større nyanlegg i note 34.

NOTE 11 Honorar til revisor

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Honorar til valgt revisor - Deloitte AS	2014	2013
5 341	5 118	Lovpålagte revisjonstjenester	3 123	3 101
342	421	Honorar for attestasjonstjenester	337	402
891	907	Honorar for skatterådgivning	673	674
1 429	888	Honorar for andre tjenester	369	804
8 002	7 333	Sum honorar til valgt revisor - Deloitte AS	4 501	4 982

Honorar for andre tjenester i TINE SA gjelder hovedsakelig attestasjon av rapport om samfunnsansvar. I TINE Konsern inkluderer honorar for andre tjenester teknisk bistand i forbindelse med oppkjøp og endring i regnskapsstandarder. Honorar for attestasjonstjenester er hovedsakelig knyttet til attestasjonstjenester mot Landbruksdirektoratet og øvrige offentlige instanser. Honorar til revisor kostnadsføres det året de påløper.

TINE KONSERN

2014	2013	Honorar til andre revisorer
1 403	1 273	Lovpålagte revisjonstjenester
188	135	Honorar for skatterådgivning
89	84	Honorar for andre tjenester
1 680	1 492	Sum honorar til andre revisorer

Honorar til andre revisorer omfatter selskapene Norseland Inc., Alpine Dairy LLC, Bunes Fryselager AS, Matvarehuset AS og Transparty AS.

NOTE 12 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Kostnadsart	2014	2013
1 088 942	1 124 309	Indirekte kostnader knyttet til produksjon og drift	949 487	983 461
1 042 588	1 032 099	Transportkostnader	992 657	982 417
-474 288	-469 710	Stedsfrakttinntekter (innfraktt tillegg og distribusjonstillegg) ¹⁾	-474 288	-469 710
1 629 627	1 579 205	Salgs-, markedsførings- og andre driftskostnader	1 200 168	1 152 716
5 342	4 483	Tap ved salg av driftsmidler	5 319	4 313
3 035	3 609	Tap på fordringer og kontrakter	2 075	1 359
3 295 246	3 273 995	Sum andre driftskostnader	2 675 418	2 654 556

¹⁾ Refusjon fra Prisutjevningsordningen av transportkostnader for rå melk for strekningen fra melkeprodusent til noteringspunktet, se også note 28.

NOTE 13 Inntekter fra investeringer i datterselskap

Beløp i 1000 kroner

Finansinntektsart	TINE SA	
	2014	2013
Konsernbidrag	43 148	39 649
Utbytte	14 056	12 791
Sum inntekter fra investering i datterselskap	57 204	52 440

NOTE 14 Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

Datterselskap	Forretningskontorer	Anskaffelsestidspunkt	Eierandel/ stemmeandel	Andel egenkapital i selskapet 31.12.2014	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2014	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2013
SELSKAP DIREKTE EIET AV TINE SA						
Bunes Fryselager AS	Porsgrunn	1975 ¹⁾	19 %	3 006	95	95
Diplom-Is AS	Nittedal	1991 ²⁾	100 %	261 250	471 394	471 394
Fjordland AS	Oslo	1985	51 %	45 205	18 333	18 333
Floren Eiendom AS	Oslo	2002	100 %	1 692	1 699	1 692
Landbrukets Ferskvaredistribusjon AS	Oslo	1994	100 %	347	383	367
Maritex AS	Oslo	2001	100 %	9 424	8 624	8 624
Melkerampa AS	Oslo	2002	100 %	3 528	3 501	8 590
Norseland Holdings Ltd.	Ilchester, UK	2004	100 %	50 968	67 999	67 999
Norseland Inc.	Stamford, USA	1978	100 %	146 750	3 153	3 153
Næringsmiddelproduksjon AS	Oslo	2001	100 %	1 000	1 103	1 103
OsteCompagniet AS	Oslo	2001	100 %	7 406	3 053	3 053
Sunniva Drikker AS	Oslo	2002 ³⁾	100 %	25 386	12 427	12 427
TINE Eiendom Espehaugen AS	Bergen	2010	100 %	36 650	87 333	86 933
TINE Holding AB	Ulricehamn, Sverige	2007 ⁴⁾	100 %	608 639	589 776	589 777
Sum				1 201 251	1 268 873	1 273 540
SELSKAP EIET VIA DATTERSELSKAP						
Bunes Fryselager AS	Porsgrunn	1975 ¹⁾	40 %			
Norsk Iskrem AS	Nittedal	1989 ⁵⁾	100 %			
Matvarehuset AS	Bergen	2014 ⁶⁾	75 %			
Transporty AS	Bergen	2014 ⁶⁾	75 %			
Norseland Ltd.	Ilchester, UK	2008 ⁷⁾	100 %			
Phonefood Ltd.	Ilchester, UK	2008 ⁷⁾	100 %			
Ridgebrick Ltd.	Ilchester, UK	2013 ⁷⁾	100 %			
Alpine Dairy LLC	Winesburg, USA	2012 ⁸⁾	100 %			
Wernersson Ost AB	Ulricehamn, Sverige	2007 ⁹⁾	100 %			
Wernersson Glass AB	Ulricehamn, Sverige	2003/04/06 ⁹⁾	100 %			
Færskarugruppen AL AB	Jønkøping, Sverige	2007/08 ¹⁰⁾	100 %			
Wernersson ETC Ost AB	Ulricehamn, Sverige	2007 ¹⁰⁾	100 %			
Wernersson Ost Danmark AS	Roskilde, Danmark	2007/08/11 ¹⁰⁾	100 %			

¹⁾ Samlet eierandel i Bunes Fryselager AS for TINE SA og Diplom-Is AS utgjør 59 %. Samlet andel egenkapital i selskapet utgjør for TINE Konsernet, TNOK 9 334.

²⁾ Tidspunkt for etablering av aksjeselskap.

³⁾ Endret navn fra Fellesjuice AS til Sunniva Drikker AS i 2013.

⁴⁾ Selskapet ble tilført MSEK 550 i ny egenkapital fra TINE SA i 2013.

⁵⁾ Eies av Diplom-Is AS.

⁶⁾ Eies av Fjordland AS.

⁷⁾ Eies av Norseland Holdings Ltd.

⁸⁾ Eies av Norseland Inc.

⁹⁾ Eies av TINE Holding AB.

¹⁰⁾ Eies av Wernersson Ost AB.

Beløp i 1000 kroner

TILKNYTTETE SELSKAP	Forretningskontorer	Anskaffelsestidspunkt	Eierandel/ stemmeandel	Antall aksjer/ andeler	TINE KONSERN				TINE SA	
					Resultatandel 2014	Andel egenkapital 31.12.2014	Resultatandel 2013	Andel egenkapital 31.12.2013	Verdi i balansen 31.12.2014	Verdi i balansen 31.12.2013
TUN Media AS	Oslo	2000	25,50 %	23 523 807	757	10 973	-536	10 216	10 212	10 212
Skala AS ¹⁾	Oslo	1948	50,00 %	12 500	-26 460	37 712	-5 029	64 172	984	984
Fjordkjøkken AS	Varhaug	1996	21,54 %	4 000	3 887	19 275	3 745	17 628	5 600	5 600
Andre tilknyttede selskap ²⁾					4 594	4 899	1 208	5 933	3 221	4 231
Sum tilknyttede selskap					-17 222	72 859	-612	97 949	20 017	21 027

¹⁾ Engangseffekter knyttet til pensjonsmidler utgjør ca. halvparten av underskuddet i Skala AS i 2014.

²⁾ Åstopp Eiendom AS ble solgt i oktober 2014. Gevinst ved salget inngår i resultatandel 2014.

NOTE 15 Nedskrivning av finansielle anleggsmidler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Finanskostnadsart	2014	2013
-	-	Nedskrivning av tilknyttede selskap	-	1 800
-	-	Nedskrivning av datterselskaper	6 796	-
55	-218	Nedskrivning av andre selskap og fordringer	1	-266
55	-218	Sum nedskrivning av finansielle anleggsmidler	6 797	1 534

Nedskrivning av tilknyttede selskaper i 2013 knyttet seg hovedsakelig til Tun Media AS. Nedskrivning av andre selskap for 2013 var netto inntekt som følge av reversering av tidligere års nedskrivninger. Nedskrivning av datterselskaper i 2014 for TINE SA knytter seg til Melkerampa AS.

NOTE 16 Finansiell risiko og sikringsinstrumenter

TINE har en helhetlig tilnærming til konsernets finansielle risikoer. Overordnet målsetting i TINEs finansielle policy er å bidra til en høyest mulig og stabil melkepris. TINE benytter rente- og valutaderivater som ledd i styringen av konsernets valuta- og renteeksponering. Rentederivater, valutaterminer og valutaopsjoner inngås for å oppnå ønsket rentestruktur på låneporteføljen samt sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta som vil påvirke melkeprisen.

VALUTARISIKO

TINE har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til varesalg og kjøp av råvarer og emballasje i utlandet samt investeringer i og utbytte fra datterselskaper utenfor Norge. Balanse-

risiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskaper i Sverige, Danmark, Storbritannia og USA med funksjonell valuta ulik NOK.

For å redusere risiko i forbindelse med handelstransaksjoner i utenlandsk valuta har TINE inngått valutaterminer og valutaopsjoner knyttet til kjøp og salg av valutaene USD og EUR hvor TINE har sin hovedeksponering. Hoveddelen av derivatene i EUR knytter seg til kjøp, mens USD selges. Videre valutasikres TINE Holding ABs utlån i valuta ved bruk av valuta-swap eller lån. TINE Konsern har i tillegg definert deler av de eksterne lånene i SEK, USD og GBP som sikringsinstrument for nettoinvestering i konsernet. Valutaderivatene vurderes i henhold til regnskapsloven § 5-9 til virkelig verdi i balansen. Realisert gevinst og tap, samt urealiserte endringer i virkelig verdi resultatføres.

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Markedsverdi av valutaderivater	31.12.2014	31.12.2013
-36 073	273	Urealisert gevinst (+) / tap (-)	-36 529	354

Beløp i 1000 kroner

Alle kontrakter kommer til forfall innen utgangen av november 2015. Resultatført endring i urealiserte verdier på valutaderivater utgjør i 2014 MNOK -36,3. TINE Konsern har sikret andel av nettoinvesteringene i TINE Holding AB, Wernersson Ost AB, Norseland Ltd. og Norseland Inc. med lån. Akkumulert urealisert verdiendring på sikring av nettoinvesteringen utgjør pr. 31.12.2014 MNOK -80,1 etter skatt og inngår i balanseposten annen egenkapital i TINE Konsern.

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	2014	2013
-47 357	-77 680	Realisert gevinst og tap på valuta	3 141	-77 548
15 669	76 458	Urealisert gevinst og tap på valuta	-69 339	12 965
-31 688	-1 222	Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta ¹⁾	-66 198	-64 583

Beløp i 1000 kroner

¹⁾ *Gevinst og tap på valuta bokføres over resultatet i TINE SA. I TINE Konsern anvendes sikring av nettoinvesteringen av egenkapital i utenlandske datterselskap. Valutaeffekter av sikringen innregnes direkte i egenkapitalen, og utgjør før skatt MNOK -41,7 i 2014 mot MNOK -71,8 i 2013.*

RENTERISIKO

Det vesentligste av TINE sin renterisikoeksponering er knyttet til låneporteføljen. TINEs finansielle policy for styring av renterisiko har som formål å gi konsernet en mest mulig kostnadseffektiv finansiering, samtidig med et ønske om en viss stabilitet og forutsigbarhet i finanskostnadene.

For å redusere risiko knyttet til fremtidige rentebetalinger som følge av svingninger i markedsrenter har TINE åpnet for inngåelse av renteswapper, FRA (Forward rate agreement) og renteopsjoner. Pr. 31.12.2014 har TINE kun renteswap-kontrakter utestående. Rentesikringene har varighet på inntil 20 år med varierende sikringsgrad i forhold til forventet fremtidig netto rentebærende gjeld.

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Markedsverdi rentederivater eksklusiv påløpte rente	31.12.2014	31.12.2013
-273 113	-30 814	Sum rentederivater hvor verdiendring føres mot egenkapital	-273 113	-30 814
-273 113	-30 814	Sum markedsverdi rentederivater eksklusiv påløpte rente ¹⁾	-273 113	-30 814

Beløp i 1000 kroner

¹⁾ *Sum balanseført verdi av rentederivater inngår i balansenlinjen langsiktige finansielle forpliktelser og andre langsiktige fordringer.*

Rentederivater hvor verdiendring føres mot egenkapital knytter seg til kontantstrømsikring av fremtidige rentebetalinger. Endring i virkelig verdi av rentederivatene innregnes derfor direkte i egenkapitalen. Verdiendring innregnet i egenkapital utgjør før skatt MNOK -246,4 i 2014 mot MNOK 23,7 i 2013. Virkelig verdi justert for skatt, MNOK -197,1 inngår i annen egenkapital pr. 31.12.2014.

Note 16 forts. neste side

Note 16 forts.

RENTESENSITIVITETSANALYSE

Analysen illustrerer renterisikoen tilknyttet konsernets rentebærende gjeld og rentederivater pr. 31.12.2014. Det er her vist hvordan en renteendring på 2 % forventes å påvirke resultatet for kommende regnskapsår (tall i MNOK). Eventuelle effekter på markedsverdien av rentederivatene som følge av endringer i fremtidig rentekurve inngår ikke i analysen. Eventuelle endringer i rentekurven vil påvirke markedsverdien på både rentederivater og rentebærende gjeld med fastrente. Det er benyttet nominell skattesats på 27 %.

Beløp i MNOK

TINE KONSERN				TINE SA			
Netto rentebærende gjeld	Sum rentesikring (fastrentelån og renteswap)	Netto eksponering mot renterisiko	Resultateffekt etter skatt	Netto rentebærende gjeld	Sum rentesikring (fastrentelån og renteswap)	Netto eksponering mot renterisiko	Resultat etter skatt
3 195	1 300	1 895	-27	3 462	1 300	2 162	-31
3 195	1 300	1 895	27	3 462	1 300	2 162	31

KREDITTRISIKO

Kreditrisiko er risikoen for at en part vil påføre den annen part et finansielt tap ved å ikke innfri sin forpliktelse. TINE påtar seg motpartsrisiko ved salg av varer, ved plassering av overskuddslikviditet og ved handel med finansielle derivater.

Motpartsrisiko for finansielle derivater og plassering av overskuddslikviditet reduseres gjennom valg av motparter med høy kredittrating, samt diversifisering.

TINE har etablert rutiner for kredittvurdering av kunder og kredittgrenser fastsettes i henhold til selskapets kredittpolicy. Disse retningslinjene åpner blant annet for å revurdere garantier eller kreve kontantbetaling for vareleveranser. TINE Gruppas kunder er grossister og enkeltkunder innenfor flere kundesegmenter. Deres betalingssevne anses som god og TINEs tap på fordringer har historisk vært lave. Utsatte kunde grupper følges opp spesielt.

TINE SA har også inngått en driftsgarantiordning hvor TINE garanterer for maksimalt 50 % av utestående kreditt som melkeproducentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Historisk har det vært lave utbetalinger i denne ordningen.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at TINE ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etterhvert som de forfaller. TINE styrer sin likviditetsrisiko ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på avtalte kredittrammer med bank og ved løpende overvåking av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle eiendeler og gjeld i balansen. TINEs likviditet vurderes som god. TINE har pr. 31.12.2014

ledige rammer innenfor lånefasiliteter som vil kunne dekke inn kortsiktig refinansieringsbehov, og tilgjengelige rammer tilsier at likviditetsrisikoen kan anses som svært lav.

TINE har de seneste årene gjort store investeringer i nye anlegg, hvilket har medført økt finansieringsbehov. Dette ekstra ordinære investeringsprogrammet er nå avsluttet. Det vises til note 23 hvor det er gitt en nærmere beskrivelse av trekkfasilitetene og finansieringssituasjonen.

RÅVARERISIKO

Verdensmarkedsprisene på de viktigste bulkproduktene som smør, melkepulver, cheddar og gauda sank betydelig i 2014. Dette skyldes i hovedsak Russlands stans av import av meierivarer fra utvalgte land, nedgang i import til Kina og fortsatt økning i produksjonen av melk i de store eksport landene. Dette skapte et overskudd av råstoff og varer som igjen forårsaket et fall i bulkprisene på det internasjonale markedet og satt lokale priser under press.

Det forventes at prisene vil begynne å stige igjen i andre halvår 2015 forutsatt en normal utvikling av både etterspørsel og produksjon. For TINE vil utfordringen primært være de prisendringer som skjer i EU. Det er knyttet en usikkerhet til om produksjonskvotesystemet i EU vil opphøre i 2015, og hvordan dette således vil påvirke pris på melk til bonden. Et sterkt importvern er avgjørende for å begrense effekten av de endringer som skjer på det internasjonale marked.

Av vesentlige innsatsfaktorer sikrer TINE energipriser frem i tid opp til 50 % på ett års horisont.

NOTE 17 Skatter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013		2014	2013
1 186 580	789 960	Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:	1 081 807	686 051
320 377	221 189	Resultat før skatt	292 088	192 094
		Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats i Norge		
		Skattevirkningen av følgende poster:		
9 390	9 884	Ikke fradragsberettigede kostnader	6 519	8 183
-2 076	-3 696	Ikke skattepliktige inntekter	-5 793	-8 039
-16	1 249	Skattesatsforskjeller i utlandet	-	-
-168 205	-106 762	Utbetaling til melkeprodusentene	-168 205	-106 762
5 643	5 018	Avskrivning av goodwill	-	-
-4 833	-5 776	Endring i nedvurdering av utsatt skattefordel	-	-
5 617	171	Netto tilknyttede selskap	-	-
15	-61	Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	1 836	430
-233	-21 650	Endret skattesats	-	-19 202
6 694	6 695	Formuesskatt	6 694	6 695
1 027	-1 658	Andre poster	254	-2 487
173 400	104 603	Sum skattekostnad	133 393	70 912
14,6 %	13,2 %	Effektiv skattesats	12,3 %	10,3 %

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013		2014	2013
-65 421	7 103	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen:	-65 421	7 103
-11 250	-19 438	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-
-76 671	-12 335	Egenkapitalsikring av utenlandske datterselskap	-65 421	7 103
		Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen		

TINE KONSERN / NORGE			TINE KONSERN / UTLAND	
2014	2013		2014	2013
165 715	95 425	Fordeling av skattekostnaden på Norge og utlandet:	7 685	9 178
		Skattekostnad		

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013		31.12.2014	31.12.2013
101 221	45 609	Betalbar skatt i balansen:	80 365	34 386
-	-	Inntektsskatt	-5 940	-4 534
6 694	6 695	Skattevirkning av avgitt konsernbidrag	6 694	6 695
107 915	52 304	Formuesskatt	81 119	36 547
		Skattegjeld i balansen		

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014			31.12.2013	
Fordel	Forpliktelse		Fordel	Forpliktelse
-	134 818	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring:	-	71 704
-	9 862	Driftsmidler	-	9 631
6 026	-	Merverdier ved oppkjøp	5 444	-
81 655	-	Langsiktige forpliktelser / fordringer	8 224	-
-	524 913	Finansielle derivater	-	499 732
-	32 585	Pensjonsmidler	-	29 253
1 207	-	Varebeholdning	1 287	-
31 435	-	Kortsiktige fordringer	14 905	-
33 601	-	Kortsiktige forpliktelser	17 987	-
-	12 522	Pensjonsforpliktelser	-	9 983
68 340	-	Gevinst- og tapskonto	75 884	-
222 264	714 700	Underskudd til fremføring	123 731	620 303
-150 057	-150 057	Sum før utligning	-47 683	-47 683
72 207	564 643	Utlignet skattefordel / skatteforpliktelse	76 048	572 620
-66 673	-	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	-70 767	-
5 534	564 643	Ikke balanseført utsatt skattefordel	5 281	572 620
		Netto utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen		

Utsatt skattefordel er oppført med utgangspunkt i fremtidig inntekt. Fremførbart underskudd har ingen tidsbegrensning. TNOK 68 340 av skattevirkning av underskudd til fremføring pr. 31.12.2014 tilhører den svenske virksomheten i TINE.

Note 17 forts. neste side

Note 17 forts.

TINE SA		Beløp i 1000 kroner	
31.12.2014		31.12.2013	
		Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring:	
Fordel	Forpliktelse	Fordel	Forpliktelse
-	112 621	-	55 260
81 655	-	8 224	-
-	486 110	-	465 122
-	25 623	-	23 419
524	-	497	-
25 523	-	12 566	-
29 781	-	17 720	-
-	5 678	-	7 097
137 483	630 032	39 007	550 898
-137 483	-137 483	-39 007	-39 007
-	492 549	-	511 891

TINE KONSERN		TINE SA	
2014	2013	2014	2013
Fordeling skattekostnad på ulike skattetyper:			
68 441	53 189	52 018	34 342
101 220	45 609	74 425	29 852
6 694	6 695	6 694	6 695
-2 955	-890	256	23
173 400	104 603	133 393	70 912

NOTE 18 Egenkapital

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN					TINE SA				
31.12.2014					31.12.2013				
Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Minoritetenes andel	Sum egenkapital	Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Minoritetenes andel	Sum egenkapital
7 319	340 000	5 526 887	40 080	5 914 286	7 872	340 000	5 202 667	35 386	5 585 925
Egenkapital 01.01					Egenkapital 01.01				
Årets endring i egenkapital					Årets endring i egenkapital				
-	-	988 306	24 874	1 013 180	-	-	668 428	16 929	685 357
-	-	-622 981	-	-622 981	-	-	-381 294	-	-381 294
-428	-	-	-	-428	-553	-	-	-	-553
-	-	-176 878	-	-176 878	-	-	17 277	-	17 277
-	-	-30 418	-	-30 418	-	-	-52 416	-	-52 416
-	-	-	2 247	2 247	-	-	-	-	-
-	-	-	-13 444	-13 444	-	-	-	-12 235	-12 235
-	-	43 433	-	43 433	-	-	70 630	-	70 630
-	-	-2 226	-	-2 226	-	-	1 595	-	1 595
6 891	340 000	5 726 123	53 757	6 126 771	7 319	340 000	5 526 887	40 080	5 914 286

Minoriteter representerer eksterne eierandeler i datterselskap

Minoritetenes andel av egenkapitalen fordeler seg som følger:

TINE KONSERN	
31.12.2014	31.12.2013
Bunes Fryseler AS	6 486
Fjordland AS	43 834
Matvarehuset AS	2 615
Transporty AS	822
Sum minoritetenes andel av egenkapital	53 757

Note 18 forts. neste side

Note 18 forts.

TINE SA				Beløp i 1000 kroner			
31.12.2014				31.12.2013			
Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital	Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
7 319	340 000	5 547 663	5 894 982	7 872	340 000	5 296 539	5 644 411
Egenkapital 01.01				Egenkapital 01.01			
Årets endring i egenkapital				Årets endring i egenkapital			
-	-	948 414	948 414	-	-	615 139	615 139
-	-	-622 981	-622 981	-	-	-381 294	-381 294
-428	-	-	-428	-553	-	-	-553
-	-	-176 878	-176 878	-	-	17 277	17 277
6 891	340 000	5 696 218	6 043 109	7 319	340 000	5 547 663	5 894 982
Egenkapital 31.12				Egenkapital 31.12			

NOTE 19 Forpliktelser knyttet til balanseførte leieavtaler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN		TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013
11 102	14 786	11 102	14 462
11 415	15 635	11 415	15 371
Nåverdi av leiebetaling		Nåverdi av leiebetaling	
Nominell verdi		Nominell verdi	

Estimert leiebetaling som forfaller i løpet av henholdsvis ett år, to til fem år og over fem år:

TINE KONSERN				TINE SA			
1 år	2 til 5 år	over 5 år	Sum	1 år	2 til 5 år	over 5 år	Sum
9 736	1 366	-	11 102	9 736	1 366	-	11 102
10 023	1 391	-	11 415	10 023	1 391	-	11 415
Nåverdi av leiebetaling				Nåverdi av leiebetaling			
Nominell verdi				Nominell verdi			

Bokført verdi av eiendeler som knytter seg til balanseførte leieavtaler er spesifisert i note 10 varige driftsmidler.

NOTE 20 Varebeholdning

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN				TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Spesifikasjon	31.12.2014	31.12.2013	
287 074	301 142	Råvarer	258 403	266 924	
612 336	507 534	Varer under tilvirkning	555 730	468 018	
693 468	711 333	Egentilvirkede ferdigvarer	560 655	570 295	
268 330	305 983	Handelsvarer	33 742	50 858	
1 861 207	1 825 992	Sum varebeholdning	1 408 530	1 356 095	

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Verdivurdering	31.12.2014	31.12.2013
1 768 877	1 699 672	Vurdert til anskaffelseskost	1 335 206	1 251 871
92 330	126 321	Vurdert til virkelig verdi	73 324	104 224
1 861 207	1 825 992	Sum varebeholdning	1 408 530	1 356 095

Konsernets varelager er nedskrevet med MNOK 38,5 pr. 31.12.2014 grunnet ukurans og nedvurdering som følge av endrede markedsvilkår for enkelte produktsegment. Nedskrivningen gjelder hovedsaklig smør og ost. Tilsvarende tall for 2013 var MNOK 59,2.

NOTE 21 Mellomværende med tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Mellomværende med tilknyttede selskap	31.12.2014	31.12.2013
926	893	Kortsiktige fordringer på tilknyttede selskap	874	893
0	2 875	Langsiktige fordringer på tilknyttede selskap	0	2 875
926	3 768	Sum fordringer tilknyttede selskap	874	3 768
29 539	36 090	Kortsiktig gjeld til tilknyttede selskap	29 539	36 104

NOTE 22 Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA		
31.12.2014	31.12.2013	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	31.12.2014	31.12.2013	
120 991	104 245	Bankinnskudd og kontanter	1 771	1 448	
54 930	-	- Kassakreditt, konsernkontoordning	54 930	-	
406 000	309 687	Rentefond	403 746	302 553	
581 921	413 932	Sum bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	460 447	304 001	
		herav:			
12 661	9 619	Bundne bankinnskudd	-	-	

TINE SA har en konsernkontoavtale med Danske Bank A/S med en samlet kassekreditt for hele konsernet med unntak av underkonsernene Norseland Inc. og Fjordland AS. Disse datterselskapene har separate bankavtaler og kassekreditter.

NOTE 23 Annen langsiktig gjeld

Beløp i 1000 kroner

Tabellen under viser langsiktig gjeld i TINE:

TINE KONSERN			TINE SA		
31.12.2014	31.12.2013	Type lån	31.12.2014	31.12.2013	
2 000 000	1 499 000	Obligasjonslån	2 000 000	1 499 000	
1 100 000	1 900 000	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	1 100 000	1 900 000	
302 479	242 313	Flervaluta trekkrettigheter	302 479	242 313	
19 082	19 160	Banklån	-	-	
11 127	14 896	Øvrige lån	11 127	14 463	
3 432 688	3 675 369	Sum annen langsiktig gjeld	3 413 606	3 655 776	

Tabellen under viser kontraktmessige avdrag på lån pr. år:

TINE KONSERN						TINE SA					
Forfall og avdrag i 2015	2016	2017	2018	2019 og senere	Type lån	Forfall og avdrag i 2015	2016	2017	2018	2019 og senere	
											-
-	38 462	76 923	169 231	815 385	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	-	38 462	76 923	169 231	815 385	
-	302 479	-	-	-	Flervaluta trekkrettigheter	-	302 479	-	-	-	
1 089	1 089	1 089	1 089	14 726	Banklån	-	-	-	-	-	
9 761	1 366	-	-	-	Øvrige lån	9 761	1 366	-	-	-	
10 850	343 396	1 078 012	670 320	1 330 111	Sum avdrag	9 761	342 307	1 076 923	669 231	1 315 385	

Gjennomsnittlig rente for langsiktig rentebærende gjeld har for 2014 vært 2,8 %. Tilsvarende gjennomsnittlig rente i 2013 var 3,3 %.

Obligasjonslån

TINE SA har fire obligasjonslån notert på ABM (Alternative Bond Market) med totalt utestående MNOK 2 000 pr. 31.12.2014. For samtlige obligasjonslån er det inngått låneavtale med Norsk Tillitsmann ASA. Lånene har negativ pantsettelsesklause og er sidestilt med andre rentebærende lån.

Øvrig langsiktig rentebærende gjeld

TINE SA sin øvrige langsiktige rentebærende gjeld utgjør pr. 31.12.2014 MNOK 1 100 og består av to lån i Den Nordiske Investeringsbanken.

Flervaluta trekkrettighet

TINE SA har en avtale med fire banker om en langsiktig flervaluta trekkrettighet på MNOK 1 000. Trekkfasiliteten ble reforhandlet i mai 2011 og har en løpetid på 5 år. Trekkfasiliteten benyttes primært som 'back-stop' for kortsiktig finansiering. Pr. 31.12.2014 var det trukket MNOK 302 innenfor låneavtalen, knyttet til økonomisk sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap. Sikringen reflekteres regnskapsmessig i TINE Konsern. Se ytterligere omtale i note 16.

Lånevilkår

Avtalene begrenser muligheten for opptak av nye lån med pantesikkerhet uten godkjenning av långiverne. Viktige lånevilkår utover dette er krav til egenkapitalandel i TINE Konsern, begrensning på adgang til bruk av finansiell leasing og at salg av eiendeler som utgjør en betydelig del av virksomheten skal godkjennes av långiverne.

NOTE 24 Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013	Kortsiktig rentebærende gjeld	31.12.2014	31.12.2013
300 000	300 000	Sertifikatlån	300 000	300 000
-	369 929	Kassekreditt, konsernkontoordning	-	369 929
44 420	36 226	Kassekreditt, utenfor konsernkontoordning	-	-
344 420	706 155	Sum kortsiktig rentebærende gjeld	300 000	669 929
1 004 244	615 519	Ubenyttet del av kassekreditt	900 000	530 071

TINE SA har en konsernkontoavtale med Danske Bank A/S med en samlet kassekreditt for hele konsernet med unntak av underkonsernene Norseland Inc. og Fjordland AS. Disse datterselskapene har separate bankavtaler og kassekreditter.

NOTE 25 Pantsettelsler

Beløp i 1000 kroner

		TINE KONSERN	
		31.12.2014	31.12.2013
Balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant		44 755	37 690
Balanseført verdi for eiendeler som er stillet som sikkerhet for denne gjelden			
Bygg - grunneiendommer		14 316	15 345
Maskiner - løsøre		1 406	1 220
Varebeholdning		148 212	149 197
Kundefordringer		182 201	97 721
Sum pantsatte eiendeler		346 134	263 483

Det er gitt pantesikkerhet for en begrenset del av den kortsiktige og langsiktige gjelden på konsernnivå. Denne pantesikkerheten var stillet til TINEs datterselskap før TINE tok opp de eksisterende kortsiktige og langsiktige lånene i konsernet. TINE har forpliktet seg til å ikke ta opp nye lån med pantesikkerhet i konsernets eiendeler uten långivers samtykke.

NOTE 26 Transaksjoner med nærstående parter

Beløp i 1000 kroner

		TINE SA	
		2014	2013
Transaksjoner med datterselskap			
Salg av varer og tjenester		2 059 964	1 948 013
Kjøp av varer og tjenester		27 759	23 106
Kjøp av virksomhet ¹⁾		13 400	-
Transaksjoner med tilknyttede selskap			
Salg av varer og tjenester		10 261	10 392
Kjøp av varer og tjenester		566 163	574 846

¹⁾ Kjøp av virksomheten i Sunniva Drikker AS. Se note 30.

Vi definerer nærstående parter som våre eiere, ledende ansatte, alle datterselskap og tilknyttede selskap av TINE SA og MP Pensjon.

Vedrørende transaksjoner med våre eiere henvises det til note 5 som spesifiserer transaksjoner knyttet til etterbetaling og kjøp av rå melk fra melkeprodusenten, samt note 27 som spesifiserer mellomværende med eierne knyttet til låneordninger. Vedrørende transaksjoner med MP Pensjon henvises det til opplysninger om innbetalt pensjonspremie i note 7 om pensjoner og pensjonsforpliktelser. Ytelse til ledende ansatte er omtalt i note 8.

Mellomværende med konsernselskap er spesifisert på egne linjer i balansen, samt omtalt i note 13 og mellomværende med tilknyttede selskaper er omtalt i note 21. Når det gjelder eierandeler TINE SA har i datterselskap og tilknyttede selskap, henvises til note 14. Varer til datterselskap og tilknyttede selskap er solgt til samme priser og vilkår som benyttes overfor eksterne tredjepart. Tjenester til de samme nærstående parter er solgt til kostpris med tillegg av beregnet fortjeneste til markedsmessige vilkår avhengig av type tjeneste.

NOTE 27 Utlån og garantier**UTLÅN**

Konsernet yter lån til ansatte for kjøp av bil og PC. Totale utlån i denne forbindelse utgjorde pr. 31.12.2014 MNOK 2 for TINE Konsern. TINE SA yter månedlig lån til de enkelte melkeprodusentene basert på medlemmets månedlige melkeleveranse. Akkumulert lån gjennom året motregnes mot medlemmets etterbetaling som besluttes på TINEs årsmøte. Pr. 31.12.2014 utgjorde låneordningen til melkeprodusenter MNOK 202. Lånene ytes mot sikkerhet i medlemmets kommende melkeleveranser. I tillegg til dette har TINE SA tidligere gitt lån til medlemmer i TINE i forbindelse med kjøp av melkevot. Denne ordningen er avvirket og det er ingen utestående lån i denne forbindelse pr. 31.12.2014

GARANTIER:**Bankgarantier**

TINE Konsern har til rådighet garantiramme på MNOK 200 hos Euler Hermes Norge. Garantiansvaret dekker i all hovedsak skattedrekk-

garantier for TINE SA og datterselskaper, samt transportløyvegarantier for TINE SA. Utnyttet ramme pr. 31.12.2014 var MNOK 177, hvorav skattedrekksgarantier utgjorde MNOK 164.

Garantier stilt av TINE

TINE SA er solidarisk ansvarlig overfor Euler Hermes Norge for garantier stilt på vegne av datterselskaper. Pr. 31.12.2014 utgjorde dette engasjementet MNOK 18,8.

For øvrig dekker TINE SA maksimalt 50 % av de gjeldende driftskreditter melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Det vises også til note 16, avsnitt om kredittrisiko.

NOTE 28 Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og tilskuddsordninger**Markedsordningene for melk består av:**

- 1) Kvotordningen som har til formål å tilpasse melkeproduksjonen etter behovet.
- 2) Markedsreguleringen som TINE ivaretar på vegne av alle landets melkeprodusenter.
- 3) Tilskuddsordninger til melkeprodusentene: Grunn- og distriktstilskudd.
- 4) Prisutjevningsordningen som utjevner mellom melkeanvendelser og geografiske forskjeller.
- 5) Importvernet som er notifisert gjennom WTO-avtalen.

Mellomværendet i denne noten omfatter markedsreguleringen (2), tilskuddsordninger (3) som er avtalt i jordbruksavtalen og der TINE har oppgaven med utbetaling til sine eiere, samt prisutjevningsordningen (4).

Markedsregulering

Det er Omsetningsrådet som er ansvarlig for det regelverket som legger premissene for gjennomføringen av markedsreguleringen, og det er Omsetningsrådet som styrer anvendelsen av midlene. Landbruksdirektoratet er Omsetningsrådets sekretariat. De behandler søknader og forslag fra markedsregulator og fremmer innstillinger om vedtak overfor rådet.

TINE SA ivaretar markedsreguleringen i melkesektoren på vegne av alle landets melkeprodusenter. Hensikten er å gjennomføre ulike reguleringstiltak for:

- på den ene side å sikre alle melkeprodusentene avsetning for sine produkter opp mot avtalt målpris, og
- på den annen side skal TINE Råvare sørge for tilfredsstillende forsyning av råmelk på samme vilkår til alle aktører i markedsordningen for melk.

Tildelte midler til reguleringstiltak i regi av TINE var i 2014 på MNOK 131,9. Forbrukte midler til reguleringstiltak i regi av TINE var i 2014 på MNOK 119,9. Tilsvarende tall for 2013 var h.h.v. MNOK 138,6 og MNOK 106,1.

Avsetningstiltakene innen markedsreguleringen består av prisnedskrivning eksport, prisnedskrivning innland og andre tiltak. I tillegg brukes det midler til skolemekordningen, faglige tiltak rettet mot kvalitets- og avlsarbeid i husdyrnæringen og opplysningsarbeid i regi av Opplysningskontoret for Meieriprodukter (melk.no) og Matmerk. Det påløper også administrative kostnader i TINE og kostnader ved å forvalte ordningen i Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet.

Oppgavene over markedsregulering, og søknader om kostnadsdekning, blir ikke ferdigbehandlet i Omsetningsrådet før i april måned i det etterfølgende år, noe som innebærer at det kan oppstå endringer etter årsskiftet. Endelig avregning mellom Landbruksdirektoratet og TINE foretas derfor i løpet av første halvår i det etterfølgende året.

Note 28 forts. neste side

Note 28 forts.

Beløp i 1000 kroner

	2014	2013
MIDLER TIL DISPOSISJON TIL MARKEDSREGULERING		
Mellomværende pr. 01.01	32 454	10 338
Korreksjon vedrørende forrige år	-3 983	5 489
Avregnet Landbruksdirektoratet skyldig forrige år	-28 471	-15 827
Midler til reguleringsiltak i regi av TINE	131 940	138 589
Mottatt til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	39 716	34 301
Sum midler til disposisjon til markedsregulering	171 656	172 890
FORBRUKTE MARKEDSREGULERINGSMIDLER		
Prisnedskrivning eksport	-	-
Prisnedskrivning innland, eksklusiv skolemelk	19 899	14 495
Andre tiltak, eksklusiv administrasjon og renter	62 563	53 841
Skolemelkordningen	27 186	28 022
Administrasjon TINE og renter	10 233	9 777
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	39 716	34 301
Sum forbrukte markedsreguleringsmidler	159 597	140 436
Skyldig til Landbruksdirektoratet knyttet til markedsregulering pr. 31.12	12 059	32 454

Alle landets melkeprodusenter betaler omsetningsavgift og overproduksjonsavgift som trekkes i melkeoppkjørene til produsentene. For 2014 var omsetningsavgiften 8 øre pr. liter, både i 1. og 2. halvår. Tilsvarende tall for 2013 var h.h.v. 17 og 10 øre pr. liter. Overproduksjonsavgiften var kr 3,20 pr. liter både i 2013 og 2014. I tillegg kreves det inn forskningsavgift på rå melk levert TINE og andre aktører. TINEs innkreving av avgifter skjer på vegne av Landbruksdirektoratet.

Tabellen nedenfor spesifiserer akkumulerte avgifter som er innkrevd av TINE:

Beløp i 1000 kroner

	2014	2013
INNREVDE AVGIFTER		
Innkrevd omsetningsavgift	115 903	200 943
Innkrevd overproduksjonsavgift	74 996	38 484
Innkrevd forskningsavgift	25 915	25 190

TILSKUDDSDORDNINGER

Dette er grunn- og distriktstilskudd som TINE utbetaler til melkeprodusentene på vegne av Landbruksdirektoratet. Størrelsen på tilskuddet framforhandles i jordbruksavtalen og varierer ut fra størrelsen på produksjonen og geografisk lokalisering. Pengene overføres fra Landbruksdirektoratet til TINE og utbetales til produsentene over produsentavregningen.

Tabellen nedenfor spesifiserer tilskudd utbetalt av TINE:

Beløp i 1000 kroner

	2014	2013
GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD		
Grunntilskudd	59 834	58 209
Distriktstilskudd	519 090	511 666

PRISUTJEVNINGSDORDNINGEN FOR MELK

Prisutjevningssystemet for melk har som formål å regulere prisdifferensieringen av melk som råvare til ulike anvendelser i henhold til jordbruksavtalens bestemmelser ved å sikre et høyere samlet markedsuttak og samtidig gi melkeprodusenter mulighet for lik melkepris uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjonen. Det er videre en viktig premisse for ordningen å sikre like konkurransevilkår for aktørene som omfattes av ordningen. Ordningen er hjemlet i forskrift om prisutjevningssystemet for melk, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 18. desember 2007.

Beløp i 1000 kroner

	2014	2013
Utjevningsavgift / -tilskudd og innfrakttilllegg		
Innfrakttilllegg	-464 167	-459 376
Distribusjonstillegg	-10 122	-10 334
Sum innfrakttilllegg og distribusjonstillegg	-474 288	-469 710
Hovedmelk- og biproduktanvendelsen	572 606	552 663
Etteroppgjør hovedmelk- og biproduktanvendelsen tidligere år	2 462	-46
Netto utjevningsavgift / -tilskudd og innfrakttilllegg	100 780	82 907

Innfrakttilllegg og distribusjonstillegg er innkrevd under andre driftskostnader, se note 12. Hovedmelk- og biproduktanvendelsen er belastet varekost.

Tabellen nedenfor spesifiserer mellomværendet mellom TINE og Landbruksdirektoratet knyttet til de ordningene som er omtalt ovenfor.

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2014	31.12.2013
MELLOMVÆRENDE LANDBRUKSDIREKTORATET OG TINE SA		
Skyldig innkrevde avgifter	-37 085	-16 017
Skyldig / fordring (+) tilskuddsordningen	127	-1 556
Skyldig prisutjevningssystemet	-23 489	-25 803

NOTE 29 TINE Råvare

TINE Råvare ble etablert 1. januar 2004 som en egen regnskaps- og resultat enhet i TINE SA, ut fra en avtale inngått med staten om at det skal være et klart administrativt og regnskapsmessig skille mellom TINEs råvarehåndtering og videreføringen i TINE. TINE Råvare ivaretar alle oppgaver relatert til håndteringen av melk som råvare fra og med gårdstanken hos melkeprodusentene og fram til de enkelte aktørene i markedsordningen for melk.

Alle aktører, inkludert TINE som foredlingsindustri, kjøper rå melk til den gjeldende noteringspris på det tidspunktet melken leveres fra TINE Råvare, og dette overvåkes av Landbruksdirektoratet.

For å kunne ivareta sine oppgaver kjøper TINE Råvare tjenester fra ulike andre funksjonsområder i TINE ut fra klart definerte tjenesteinstruksjoner som detaljert beskriver hva som skal utføres. Instruksene bygger på et avtaleoppsett opprinnelig utarbeidet og kvalitetssikret av Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF), og godkjent av Landbruks-

direktoratet. Tjenesteinstruksene ble i 2012 justert i samsvar med endringene da regionenes ansvar ble overtatt av nye funksjonsområder innen TINE SA. Alle endringer i tjenesteinstruksene skal først godkjennes av TINEs konsernledelse før de fremlegges for Landbruksdirektoratet.

Formelt inngår regnskapet til TINE Råvare som en del av TINEs årsregnskap, men gjennom avtalen som er inngått mellom TINE SA og staten ved Landbruksdirektoratet, skal eventuelle over- eller underskudd i TINE Råvare gjøres opp mot melkeprodusentene. Det foretas en separat rapportering av regnskapet for TINE Råvare til Landbruksdirektoratet. Dette dokumenterer at TINE har overholdt sine forpliktelser i henhold til avtalen.

Revisjonen av TINE Råvare utføres av samme revisjonsselskap som utfører revisjonen av årsregnskap og konsernregnskap for TINE SA.

Det vises også til egen omtale i styrets beretning.

Beløp i 1000 kroner

REGNSKAP TINE RÅVARE	2014	2013
Salg av rå ku- og geitemelk	7 462 195	7 265 005
Kostnad for rå ku- og geitemelk	-7 044 947	-6 848 872
Bruttofortjeneste	417 248	416 133
Produsentfunksjoner	159 372	162 209
Koordinering mot bonde	21 717	21 740
Gårdstanker	128 738	129 337
Råmelkkontroll	44 355	41 479
Oppsamling og inntransport (netto)	26 470	38 231
Egne kostnader i TINE Råvare	23 381	18 273
Administrasjon og infrastruktur	12 809	13 664
Renter av arbeidskapital	-6 343	-6 275
Medlemskontingent	-9 517	-9 937
Totale kostnader	400 983	408 721
Resultat TINE Råvare før overføring av resultat fra forrige år	16 265	7 412
Overført resultat fra forrige år	3 600	-3 812
Resultat TINE Råvare til fremføring	19 865	3 600

Regnskapet for TINE Råvare for 2014 viser et overskudd på MNOK 16,3 før overføring av resultatet fra forrige år. Fremførbart resultat pr. 31.12.2014 utgjør deretter MNOK 19,9 og skal avregnes mot melkeprodusentene i det etterfølgende år. Beløpet inngår derfor i grunnlaget for fastsettelse av utbetalingspris til produsent (basisprisen) i det kommende år.

De ulike inntekts-, kostnads- og balanseposter for TINE Råvare er inkludert i de respektive regnskaps- og balanseposter i selskapsregnskapet for TINE SA. Det er bare selve resultatelementet i TINE Råvare som elimineres fra resultatet i TINE SA.

NOTE 30 Kjøp av virksomheter og selskapsendringer

Norseland Holdings Ltd. kjøpte i 2013 Ridgebrick Ltd. Dette er et eiendomsselskap som eier tomten produksjonsanlegget står på.

Fjordland AS kjøpte i 2014 75 % av aksjene i selskapene Matvarehuset AS og Transporty AS. Selskapene leverer varme og kalde ferdige middagsløsninger til eldre og til institusjoner i Bergen og Hordaland.

Virksomheten i Sunniva Drikker AS ble solgt til TINE SA pr. 29.12.2014. Sunniva Drikker AS som juridisk enhet vil bestå, men uten aktivitet.

NOTE 31 Balanseførte avsetninger for forpliktelse

Beløp i 1000 kroner

Følgende avsetninger for fremtidige forpliktelser er balanseført som gjeld:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2014	31.12.2013		2014	2013
124 212	54 904	Omstillingskostnader	112 700	42 097
-	4 100	Produksjonsavtale på ost i utlandet	-	16 400

Omstillingskostnader omfatter sluttvederlag og pensjoner. Omstillingstiltak er gjennomført i TINE SA og Diplom-Is AS i begge årene. TINE SA har inngått avtale med Dairygold Ltd. i Irland vedrørende produksjon av Jarlsberg. Avtalen løp ut i 2014. Avsetning for 2013 representerte forventet tap ved videresalg av osten.

NOTE 32 Ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i 1000 kroner

TINE SA og datterselskap i TINE Konsern har leieforhold og leiekontrakter som gjelder leie av kontorlokaler eksternt, lager, fryselager, produksjonsmaskiner, trucker, andre transportmidler, kontormaskiner, datamaskiner og frysebokser.

Tabellen under viser årlige leiebeløp og leieavtalenes varighet:

TINE KONSERN				TINE SA	
2014	2013	Leieforhold	Avtalens varighet	2014	2013
76 101	82 216	Kontorlokaler	3-10 år	44 634	50 542
26 636	26 733	Lager og fryselager	0-10 år	-	-
31 604	35 338	Produksjonsmaskiner	3-7 år	30 401	35 156
51	886	Trucker	3-5 år	-	-
14 423	15 468	Andre transportmidler	2-5 år	2 080	2 208
1 041	1 686	Kontormaskiner	3 år	956	1 460
15 880	15 597	Datamaskiner	3 år	15 880	15 597
199	1 063	Frysebokser	4-5 år	-	-
165 935	178 987	Sum ikke balanseførte forpliktelser		93 951	104 963

NOTE 33 Miljøforhold

TINE har vedtatt miljømål innen områdene avfall, utslipp til vann, utfasing av kuldemedier, energiforbruk og emballasjeoptimering. Det er både drifts- og investeringskostnader og investeringer forbundet med å nå disse målene. Vi har avgifter i forbindelse med utslipp til vann og ved levering av ulike typer avfall. Det er miljøavgifter på flere typer emballasje. Det investeres for å redusere miljøbelastningene fra TINE, for eksempel ved bygging og oppgradering av rensesanlegg, utstyr for å spare energi og vann og utstyr for kildesortering av avfall. For ytterligere informasjon henvises til egen omtale i årsrapporten.

NOTE 34 Større enkelttransaksjoner

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Balanse	2014	2013
71 160	111 202	Investeringer i større nyanlegg	71 160	111 202
		Resultatposter		
36 751	50 595	Gevinst ved salg av anleggsmidler	36 031	49 242
-85 361	-11 690	Kostnader knyttet til omstillinger	-85 361	-

Investeringer i større nyanlegg for 2014 og 2013 gjelder nytt meierianlegg på Jæren, utvidelse av meierianlegg i Verdal og utvidelse av terminal og lager i hhv. Oslo og Trondheim. Sommeren 2014 begynte arbeidet med å bygge ut kapasiteten ved anleggene på Frya, Tretten og Tresfjord. Gevinst ved salg av anleggsmidler gjelder hovedsaklig salg av meierianlegg. Omstillingskostnader omfatter sluttvederlag og pensjoner. Det er kostnadsført ulike omstillingstiltak i TINE SA for 2014. Kostnaden i 2013 gjaldt omstillingstiltak i Diplom-Is AS.

NOTE 35 Offentlige tilskudd

Beløp i 1000 kroner

For TINE Konsern og TINE SA er det mottatt midler fra Skattefunn og andre statlige og kommunale tilskuddsordninger i henhold til tabellen under.

TINE KONSERN			TINE SA	
2014	2013	Inntektsart	2014	2013
839	1 542	Skattefunn	378	1 007
20 256	22 670	Andre statlige og kommunale tilskudd	20 256	22 670
21 095	24 212	Sum offentlige tilskudd	20 634	23 677

ERKLÆRING FRA KONSERNSTYRET OG KONSERNSJEF

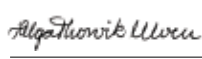
Konsernstyret og konsernsjef har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet for TINE SA og TINE Gruppa for perioden 1. januar til 31. desember 2014. Vi bekrefter etter beste overbevisning at:

- Årsregnskapet 2014 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder.
- Opplysningene i årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

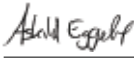
OSLO, 11. FEBRUAR 2015

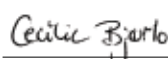
ANDERS JOHANSEN

HELGA THORVIK ULVEN

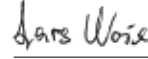
ASKILD EGGEBO

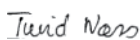
CECILIE BJØRLO

NILS ASLÉ DOLMSETH

LARS WØIE

TURID NÆSS

NORVALD DALSBØ

TOR ARNE JOHANSEN

SVEIN FØRDE

ELIN AARVIK

STEINAR KOEN

NINA KOLLTVEIT SÆTER
Nestleder

TROND REIERSTAD
Leder

HANNE REFSHOLT
Konsernsjef